

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 251. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 27-го жовтня 1936. VOL. XLIV. No. 251. Jersey City, N. J., Tuesday, October 27, 1936. THREE CENTS

ОБІДВІ ГОЛОВНІ ПАРТІЇ ПЕВНІ ПЕРЕМОГИ ПРИ ВИБОРАХ

ІНДІАНОПОЛІС. — Губернатор Ландон, відіждючи на Схід, заявив газетним репортерам, що його передвиборча подорож переконує, що республіканська партія здобуде при виборах подавляючу більшість.

НЮ ЙОРК. — Джеймс Фарлі, голова Краєвого Демократичного Комітету, дуже втішений поїздом президента Рузвелта по Новій Англії. Він певний, що навіть дотеперішні республіканські стейти перейдуть у більшості на сторону демократів.

НЮ ЙОРК. — Губернатор Ліман запевняє, що ньюйоркський стейт заявиться подавляючою більшістю за президента Рузвелта і голосуватиме на демократичний тикет.

ДЕМОКРАТИ ДІСТАНУТЬ МУРИНІВ.

ПІТСБУРГ. — Кажуть, що республіканцям не вдасться цим разом приєднати середньо-західні стейти, бо отсе перший раз муринаські голоси не підуть на „партію Линколна“, як це було минулими часами. Мурина за стейтів Огайо, Іліной, Мішіген, Вірджінія, Вест Вірджінія, Індіана і Західна Пенсильвенія переконані, що „Новий Розділ“ Рузвелта є для них великим добродійством. Далі вони мають докази, що за теперішньої адміністрації багато муринів дістали державні посади. Вони теж беруть під увагу, що заробітна платня муринаських робітників піднялася в часі „Нового Розділу“. І ось ті причини перехилити цього року муринаські голоси на демократичну сторону. Кажуть, що це перший раз від часу Линколна мурина голосуватимуть на демократичного кандидата на президента.

ГЕЙГ ПРОТИ „ПАРТІЙНИХ ЗРАДНИКІВ.“

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Мейор Гейг виступив з гострою промовою, спрямованою проти „певних високопоставлених демократів“ за те, що „зраджують“ партію і агітують за Ландона. Гейг критикував „зрадників“ у присутності тих демократів, з якими в 1932 р. сам був в опозиції проти Рузвелта. Його атаки були звернені в першу чергу проти Ал. Смита, Джана Дейвіса й полк. Бренкенріджа, що то перейшли на сторону Ландона. Гейг говорив на вічу об'єднаних польсько-американських клубів.

ПРОТИ ЗАСТРАШУВАННЯ СУСПІЛЬНИМ ОБЕЗПЕЧЕННЯМ.

ВАШІНГТОН. — „Сошел Секюріті Борд“ подає, що одержав з різних міст писемка з залученими лютючками, в яких остерігається робітництво перед законом про суспільне забезпечення. Такі остероги були теж видруковані на ковертах, у яких виплачувано платні робітникам, що працюють головню в автомобільних фабриках. В тих остерогах кажеється, що вже з дня 1-го січня 1937 р. компанія будуть змушені взяти робітникам по 1% з платні, бо цього вимагає суспільне забезпечення, заведено теперішньою адміністрацією. Там теж зазначено, що платня буде зменшуватися з тих самих причин до 4%. У відповідь на це уряд дає пояснення, в якому виказує, що остерога подана неправдиво й обчислена на те, щоб відвернути робітників від голосування на демократичний тикет. Виказується далі, що пляноване урядом забезпечення на старість є добродійством для робітника й то таким, на яке ніколи не може здобутись і найкраща асекураційна компанія.

ЗБЛИЖЕННЯ МІЖ КАНАДОЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.
МОНТРЕАЛЬ. — Між Німеччиною і Канадою дійшло до торговельного договору, який матиме велике значіння для обидвох країв. Договір опертий на засаді товарообміну.

СИН РУЗВЕЛТА ОБОРОНЯЄТЬСЯ.

БОСТОН. — Джеймс Рузвелт, син президента, відповідає на закид губернатора Ландона про „неправдиву“ заяву про шкільництво в Канзасі. Джеймс Рузвелт цитує писемку стейтсового суперінтендента, з якого виходить, що в Канзасі замкнено 458 шкіл, та що наслідком цього 9,557 дітей не покінчили цілорічної науки.

ЖИДИ ЖЕРТВУЮТЬ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ.

ШКАГО. — Жидівські провідники зо стейтів і Канади, що тут зібралися, щоби порадитися в справі збирання дальших жертв на жидівські потреби, дізналися зо звіту, що в 1936 р. зібрано на ті цілі \$2,374,062, себто вдвоє більше ніж у 1935 р.

ХВАЛИВ ПОЛЯКІВ ЗА „ЛЮБОВ СВОБОДИ“.

САРАТОГА БЕТЛФІЛД (Ню Йорк). — Нюйоркський губернатор Ліман говорив разом з польським амбасадором графом Поточьким при посвяченню пам'ятника в честь Косцюшка як героя американської революції. На святі було коло 5,000 осіб. Губернатор підкреслював у своїй промові змагання народів до свободи та зазначив, що Косцюшко походить з народу, що „ставить свободу і незалежність понад усе“.

ВУЛЬКАН ЗАСТУПАЄ ЦЕНТРАЛЬНЕ ОГРІВАННЯ.

Столиця Ісландії, Рейкьявк, приступає до будови загальної системи огрівання домів і публичних будинків при помочі гарячої води, яку будуть начерпувати з вульканічних збірників, т. зв. гейзерів. Вже тому кілька літ робили проби в цій справі. Проби вдалися. Тепер проєктують перевести довгу 16 км. сіль рур через долину Рейкьявк, де повстануть огрівані штучно склярні для годівлі полудневих рослин і овочів.

ШІСТЬ МІСЯЦІВ ВІЗНИЦІ ЗА СПРОНЕВІРЕННЯ 50 ГР.

В травні ц. р. підчас ремонту судового будинку в Дрогобичі, в'язничий сторож І. Орчиківський залишив в'язня О. Залуського з Попелів підчас роботи без нагляду, а один із судових урядників дав Залуському 50 гр. з проханням, щоб Залуський купив йому папіроси у трафіції. Користуючи з нагоди, Залуський утік. Його схопили в Стаиславові за кілька тижнів. Тепер відбулася перед окр. судом у Самборі на виїзній сесії в Дрогобичі розправа проти Залуського. Його обвинувачували за втечу з в'язниці й спроневеріння 50 гр. По розправі суд засудив Залуського за спроневеріння 50 гр. на 6 місяців в'язниці, а за втечу на 3 місяці арешту, разом 9 місяців в'язниці. Орчиківський відповідав дисциплінарно.

ЗЛОДІЙКА В РОЛІ ВЧИТЕЛЬКИ.

Від якогось часу крутилася по Варшаві злодійка С. Лагодзінська. Недавно перед народньою школою ч. 75 Лагодзінська заціпила 8-літню Г. Гловську, гамучи, що вона вчителька гімнастики. Взяла дівчину за руку й завела до дому батьків. Дома заявила батькові, що би пішов якстий до школи на важні сходи. Гловський пішов на сходи, а Лагодзінська, користуючи зі знайомства з дівчинкою, сплюндрувала мешкання. Забрала золоту бранзолетку, дві пари кульчиків і іншу біжутерію, вартості 1,500 зл.

РОЗСТРИЛИ МАЛП.

В Каїрі (Єгипет) поліція арештувала вуличного штукаря з двома малпами, що підчас представлень обкрадали зібрану публіку. В тій цілі, як виявилось, їх витресували. Суд засудив штукаря на два тижні в'язниці, а малпи — на розстріл. Присуд виконав на подвір'ю в'язниці відділ в'язничих дозорців, зложений з п'ятьох людей. Трупи малп вивезли опісля за місто.

ЗБОЖЕВОЛІВ З ПЕРЕСТРАХУ.

В кам'яниці Розенбергів при вулиці Кармелітській у Варшаві завалилася стеля. Один з льокаторів, Усцький, від перестраха, викликаного нічним гуком муру, що валився, збожеволів і помер у ліжничій для умово-хворих. Вдова по Усцькому виступила до суду проти власників дому з вимогою відшкодування за смерть мужа в квоті 62,000 зл. Справою займається цивільний відділ окружного суду в Варшаві.

КЛЯСИЧНА ГРЕЦЬКА МОВА В ШКОЛАХ ГРЕЦІ.

Від початку шкільного року 1937-го у вселюдних школах Греції наука буде відбуватися змодернізовану класичною грецькою мовою. Цим розпорядком касують народню мову, що її вживали досі по школах, а що зводила чисту грецьку мову на ніщо. Шкільні книжки в Греції змонополізує держава.

РЕКОРД ПЛОДОВИТОСТІ.

Рекорд плодovitости побіла сербська селянка Гібович у селі Вірка. Хоч вона має шойню 21 літ, привела вже на світ 10 дітей. Двічі повила вона троячки, а двічі близнята.

МАПА З ДОРОГИХ КАМЕНІВ.

На світову виставу в Парижі 1937 р. приготують у Ленінграді мапу СССР з самих дорогих каменів. Мапа буде велика 20 м. кв. Над нею працює 375 спеціалістів, які ріжуть і полірують штучні й ліштучні камені, що з них буде складатися згадана мапа. Міста будуть зображені як зорі різної величини. Міста з тяжким промислом будуть означені рубінами. Місцевості з копальнями нафти будуть означені топазами. Північну водну дорогу, що лучить Балтійське море з Білим, вилежать акваріумами. Мапа буде важити 2 тони, а зужити на неї 2,500 благородних каменів. „Осліплені величю цієї мапи — пише один часопис — гості вистави мають забути совєтську дійсність!“

ЗА ПІСНІ ПРОТИ ЧЕСЬКОГО НАРОДУ.

В Римажові на Моравії арештувала чеська жандармерія 33 студентів і учеників-німців, віком 16—19 літ, як авторів пісень, що ображають чеський народ і чехословацьку державу. Арештованим закидає чеська прокуратура проступство з законом про охорону республіки.

ЗНОВУ МОДА НА ДОВГІ КОСИ.

У Відні підчас міжнародного фризирського конкурсу рішили зібрані спеціалісти-фризирі майже з цілого світу, по довгих комісійних нарадах, що мода на „хлопячу головку“ вже перевелась, а вертається мода на довгі жіночі коси! Останні літа мода виявляла, що жіночі коси уявляють собою чималі декоративні вальори, а також господарські. „Хлопяча головка“ вимагала чимало гроша, а також не була ні легка, ні здорова!

ДОЗВОЛИ НА ПРЕСУ В АЛБЕРТІ.

Преміер Ейбергарт заповів, що по поворі з Бритійської Колумбії приступить до переведення в життя акту, котрий дає право урядові контролювати пресу в провінції. Уряд видасть кодекс, на основі котрого пресові органи мусять постаратися про дозвіл на дальше видавання. Преміер не раз атакував декотрі часописи за неперерітну кампанію проти уряду соціального кредиту. Нові норми мають перестерігати, щоб часописи послугувалися правдою.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА.

В Москві відбулася вистава українського народного мистецтва з розміщеннями на 2,000 метрах експозиційної площі вишиванками, килимами, сорочками, рушниками, керамічними виробами тощо. Совєтські часописи багато розписувалися про великий успіх вистави та зазначили відвідини її ріжними „високопоставленими особами“. На виставі було всього 115,000 відвідувачів. Тепер цю виставу перевезли до Ленінграду.

РЕВОЛЬВЕРОМ ВИМУЩУВАВ КОМІРНЕ.

Перед окружним еудом у Варшаві стнав Ст. Фрончак, власник дому при вулиці Мльондзкій, під замітом намаганого вбивства льокатора, В. Шишка. Льокатор залагав кілька місяців з комірним. Фрончак дістав на нього ексмісійний присуд, але екскуції з ріжних причин не виконували. Дня 9-го травня ц. р. Фрончак стріву Шишка перед брамою. Фрончак скипів гнівом і гукнув: „Будете платити, чи ні?“ Шишко заперечив, а Фрончак виймив револьвер і стріляв до льокатора. Шишко в останній хвилині прикучнув і цим робом оминув смерті. Суд засудив Фрончака на 2 роки в'язниці.

ПАЧКУВАЛИ ЛЮДЕЙ ДО СССР.

Підчас виїзної сесії вилєнського окружного суду в Вилєйші почався процес проти групи пачкарів, обвинуваченої за пачкування людей з Польщі до СССР та за пачкування комуністичної бібули з СССР до Польщі. На лаві обвинувачених засіло 13 осіб з Хаймом Левіном і Борухом Медніком. Згадана банда займалася пачкуванням людей від 1924 р. і майже по всіх містах Польщі мала своїх представників.

— МИШІ ПО ПОЛЯХ.

Селяни зі східної частини бережанського повіту, що по лівому березі Золотої Липи, зокрема з Кального, Кривога й Вієса та інших сіл на т. зв. подільській рівнині, звідомляють про появу цілої маси польових мишей. Миші нищать озимину й конюшину. Для винищення цього шкідника вживають затроєного зерна.

БАНДИТСЬКІ НАПАДИ В САСКАЧЕВАНІ.

Між 11 і 12 годиною в ночі невідсліджені бандити напали на дім 80-літнього Василя Френюка, три милі на схід від Вака, постріляли його в голову і, заграбнвши \$200, утекли. Ранений Френюк упав на землю й утратив притомність. Пізніше прийшов до свідомости й пустився дорогою до сусідньої фарми. Наемний робітник відкрив грабунок, знайшовши сліди крові, і повідомив поліцію. У небезпечній стані знайдено Френюка над ранком на дорозі недалеко Вака. Відшукав його поліційний пес. Той самої ночі напали замасковані бандити на Ю. Чучкова, власника газолінової стації в Веригін, звязали його, заткали уста і, заграбнвши \$4,200, утекли.

ЯК ПОВОДИТЬСЯ ГНАТКІВСЬКА

ЛьВІВ. — Львівський „Люстровани Експрес“ подає репортаж із відвідин польської тюрми для жінок у Фордоні. В цій тюрмі живе також Дарія Гнатківська-Лебедь, засуджена на 12 літ тюрми у варшавському процесі за вбивство Перацького: „Застаю її“ — пише журналіст — „у часі переходу по тюремному подвір'ю. Гнатківська машире скоро, ритмічно, мов жовнір. Низька, але дуже пропорційно збудована, має дуже пруживий хід. Пізнати в неї велику фізичну й умову культуру. Випростована, зручна, ясна білявка, високо держить горду голову й сміливо споглядає на світ очима, з яких без впертості й інтелігенції. Хочу перекинутися з нею кількома словами. „Всімхається, щоправда, але киває головою: „Не розумію“. Не помагають намови ні найприхильніші слова: має одну тільки відповідь: „Не розумію“. Виявляється, що Гнатківська не хоче з ніким розмовляти по польськи. По хвилині чую, як вона кличе тюремного кота по польськи. Є це щоденна маніфестація Гнатківської. Хоро душа“.

ПОЛЯКИ СТУДІЮЮТЬ НАШУ ЛІТЕРАТУРУ.

ВАРШАВА. — „Вядомосці літератке“ поміщують критику відомого польського діяча, Прушинського, української літератури. Наперед Прушинський дорікає полякам, що не студіюють української літератури й не цікавляться навіть такими українськими творами, які перекладають ріжними європейськими мовами. Потім він дає оцінку нової української повісти Уласа Самчука, про яку каже: „Є це велика, досура книжка. Рисується тут розвиток двох доростаючих повільно створині: малого сільського хлопчини, загубленого між батьківською худобою й численністю дітисків, та розвиток народу, що загубив свою особовість аж до свого імені й що його збів історичних подій будить спровола й відроджує. Є це дуже гарна й виняткова книжка“. Не є це книжка, як література совєтської Росії, наломана до квазівок і напрямних генеральної лінії партії, як теж не є клопоманська. Він осуджує селян з суворістю, на яку може собі дозволити тільки справжній селянин“.

ДВІ ДРАМАТИЧНІ ПЕРЕРІБКИ.

ЛьВІВ. — Два наші повістари, В. Лопушанський і Ю. Горліс-Горський, переробили свої повісті для сцени. Перший зладив драматичну перерібку на 3 дії своєї повісти „У епохонічному вирі“ п. з. „Встоятись не було сили“, другий інсценізацію „Отамана Хмари“ п. з. „Клянемося могилами героїв“, пєса на шість відслон з епілогом. Обі перерібки вийшли вже друком.

СОЦІЯЛ-РАДИКАЛИ ПІДТРИМУЮТЬ БЛЮМА.

ПАРИЖ. — Французькі соціал-радикали на своїй конвенції в Біяріці рішили далі піддержувати „Народню фронтівий“ уряд Блюма. Конвенція була досить бурлива, велика частина виступала проти уряду Блюма, одначе, страх перед новими виборами змусив остаточно більшість ухвалити дальшу поміч Блюмовою. Тепер уряд Блюма задумує якісь широкі суспільні реформи в Франції.

АРЕШТУВАННЯ БЕЛЬГІЙСЬКОГО ФАШИСТІВСЬКОГО ЛІДЕРА.

БРИСЕЛЬ (Бельгія). — Бельгійський провідник фашистів, Дегрель, зарядив минулої неділі у столиці Бельгії велику демонстрацію, в якій мали взяти участь 250,000 фашистів. З цього числа 50,000 справді зіхалися на цю параду, одначе уряд прислав військо, щоб цю параду розігнати. Повстали замішання, у висліді яких Дегрель відкликав дальшу маніфестацію. Дегрель скривався перед поліцією, одначе його знайшли й арештували.

АНГЛІЯ УСПОКОЄНА ПРО ДОЛЮ ЕСПАНІ.

ЛОНДОН. — Англійські політичні круги пильно слідували за розвитком подій в Еспанії і з острахом глядіти на перевагу фашистів, боячися, що ген. Франко нишком обіцяв віддати Канарійські острови Німеччині, а Балеарські Італії, що зо стратегічного боку малоб для Англії дуже некорисно значіння. Тепер англійський уряд дістав копію протоколу, заключеного недавно в Берліні між Італією й Німеччиною, в якому говориться, що всі еспанські території мусять бути залишені при Еспанії. Це дуже успокоїло англійську політику у відношенню до Еспанії, одначе скерувало її увагу на інші політичні фронти.

СОВЕТИ ДАЛІ ПОМАГАЮТЬ ЕСПАНЦЯМ.

МОСКВА. — По цілій території Совєтів відновлено нагальну пропаганду за складання жертв на цілі еспанського лівого уряду. Великі совєтські фабрики переводять ухвали, якими змушують робітників складати грошеві суми на ту ціль. Таку ухвалу, між іншими, перевели заряди фабрик у Дніпропетровську, в Україні.

"СВОБОДА" (LIBERTY).

FOUNDED 1889

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕ ВЕЛИКІ ПАРТІЇ ГОДЯТЬСЯ

Чим більше наближається день виборів президента Злучених Держав, тим більше, здається, загострюється політична боротьба між партіями. Кожного дня кожна з них підносить проти противної нові аргументи, закиди, осуди, клеймування. Здавалося б, що нині нема між двома великими партіями ні одної спільної точки.

Є це звичайне явище в політиці, що серед завзятої політичної боротьби між партіями підчеркується тільки ріжниця, а не підчеркується спільностей. Тимчасом і на ці спільності повинні би пам'ятати люди, що в політичній боротьбі не хочуть зовсім утратити здорового розуму.

Навіть у цюгоричній політичній виборчій боротьбі, котра завзятою і непогамуванню переважує багато попередніх кампаній, є спільні точки, на котрі годяться обидві великі партії. Щоби подати один маркантний приклад, пригадайте собі треба хочби на становище обох великих партій у справі арендного фармерства („фарм тененс“). Прочитавши про арендне фармерство, пересічний читач навіть готов сказати, що цієї справи в політичній дебаті зовсім не підношено. Тимчасом і Ландон і Рузвельт говорив про цю справу по кілька разів.

Що треба розуміти під арендним фармерством, легко догадатися. Отже управу землі людиною, що не є її власником. Очевидно, за дозволом від власника. І очевидно, за відповідним нагородженням для власника, за відповідною арендою.

Давніше ця система управи землі була в Америці мало відома. І не дивниця: в Америці було недостатком вільної землі. Та останніми роками аренда фармерство в Америці зросло.

Не дивлячися на його поширення, всі признають його шкідливість. Цілу систему арендного фармерства вважають некорисною економічно й суспільно. Фармер, не будучи власником землі, не цікавиться її поліпшенням. Він землю виснажує. Він дивиться тільки за зиском. Так само не цікавиться землею власник: йому йде тільки за те, щоб із землі дістати як найбільшу аренду. Арендне фармерство шкідливе суспільно, бо воно не прив'язує фармера до землі, а робить з нього мандруючого цигана.

Не дивлячися на це, що арендне фармерство є властиво плодом примінення засад чистого капіталізму до рільничої господарки, проти нього виступають тепер обидві великі партії, що, як звісно, стоять за задержання теперішньої капіталістичної господарки.

Так Рузвельт, як і Ландон хочуть усунути арендування землі як звичайну нормальну систему удання землі. Однак, якраз згода великих партій, з котрих певно вийде наш найближчий президент, підносить питання: чи зроблять вони щось путнього для усунення цього, що вони так згідно признають суспільним і економічним лихом?

ІТАЛІЙСЬКІ НОВИНИ

Найбільшою італійською новиною, що матиме великі міжнародні наслідки, є девальвація ліри, яка нараз перейшла на курс 19 лір за одного американського долара (раніше було 13 лір за одного американського долара). Ця девальвація явилася внаслідок попередньої девальвації французького та швейцарського франка і голландського гульдена, що нараз подешевіли в відношенні до американського долара на 20% (італійська ліра аж на 40%). Американці й англійці, що знайшлися в Італії, заясніли від задоволення, довідавшись, що їхні гроші так значно піднеслися. Зрештою все італійське населення, а навіть власники нерухомостей, що одночасно з девальвацією ліри довідалися про накладання на їхні маєтки примусового займу в висоті 5% вартості їхньої нерухомості, висловлюють, поборюючи перше неприємне враження, своє задоволення, бо всі надіються, що життя в Італії, з новою лірою, піде цілком іншим ритмом.

Для всіх, що були ознайомлені з економічними й фінансовими можливостями Італії, було ясно, що попередній курс ліри, втримуваний штучно завдяки сильній державній контролі, був не під силу Італії, бо витворював рівень життя, задорогий для чужинців. А чужинці для Італії — це її головний хліб. Для притягнення отих чужинців, італійський уряд витворив тип особливий „туристичної ліри“, що давала можливість чужинцям туристам вимінювати свої гроші по особливо вигідному курсі (за долар, наприклад, туристи отримували 16 лір тоді, як усі інші звичайні мешканці Італії могли міняти долари тільки по ціні 12.70). Але це був тільки паліатив, що не розв'язував справи, бо давав привід до спекуляції, а далі до суворой контролю, яка дорого коштувала і знеохочувала тих же самих туристів. Крім того, дуже терпів вивіз італійського краму — городовини та саловини.

Девальвація грошей звичайно веде до подорожіння життя, що в остаточному наслідку може цілковито ударемити цю

монетну реформу. Приклад такої подорожіння життя ми знаходимо тепер у Франції, де уряд п. Блюма, перебівши девальвацію франка, не в силі стримати стихійного піднесення цін, бо не має для цього потрібної економічної структури. Італійський уряд, завдяки своїй корпоративній системі і сильному контролю апарату, має можливість контролювати ціни і живляє всіх можливих засобів, щоб втримати ціни на їх попередньому рівні. Тому саме вже відразу заборонено на час двох років підносити ціни на такі речі першої необхідності, як помешкання, транспорт, газ і електрика. Також знесено в значній мірі (від 40 до 60%) мито на збіжжя, вугілля, м'ясо т. д., що має можливість тримати ціни на попередньому рівні. Таксамо готелі й пансіони не мають права підносити своїх цін, що приводить до фактичного зниження їх цін на 40%. Нема сумніву, що згодом деяке подорожіння життя дасться в знаки, бо чимало річей, що приходять з закордону, треба буде платити обезціненою лірою, а це значить, що треба буде платити дорожче. Та це подорожіння має бути повільним і обуртованим. А прискорення ритму цілого економічного й комерційного життя цілковито зрівноважить цю неминучу невідгоду.

Італійський уряд підготував цю фінансову реформу в великій тайні, і до останнього дня ніхто не знав, чи Італія піде шляхом Франції, Швейцарії та Голландії, з якими була раніше зв'язана в так званому блоці держав зі золотою базою, чи піде шляхом Німеччини, що відразу заявила, що затримає дотеперішній курс своєї марки. Італія пішла першим шляхом. Ми вже зазначали, що курс ліри був для неї залюксований, та питання престижу не дозволяло їй від нього відмовитися, поки інші держави золотого блоку тримали свої монети. Але коли інші держави, далеко від Італії багаті, як Франція й Голландія, особливо Швейцарія, відмовилися від золотої бази і залишили Італію самітньою, італійський уряд мусів використати сприят-

ливу для нього ситуацію і перевести девальвацію без усякої шкоди для свого престижу. Розмір цієї девальвації — 40% — показує, що італійський уряд зрозумів також, що в таких випадках треба вживати героїчних заходів, а не обмежуватися на півміри.

Італійська девальвація дуже неприємно вразила Німеччину, що знайшла відразу економічно й фінансово — в дуже трудній позиції. Французька преса почала навіть галасувати про зривання німецько-італійської приязні, що зав'язалася була останніми днями. Але італійський уряд відразу жвив всіх засобів, щоб направити італійсько-німецькі відносини і вяснити, що девальвація ліри була чисто технічним засобом, який не має нічого спільного з принциповими напрямками італійської закордонної політики. А що французька преса, і всі ті, а впершу чергу московські агенти, — яким залежить на погіршенні італійсько-німецьких зносин, — продовжували свої інтриги, — італійський уряд вирядив свого міністра закордонних справ, графа Чяно, зятя Мусоліні, до Берліна. В офіційному комюнікаті, виданому з цього приводу, підкреслюється, що граф Чяно має відвідати також і Гітлера для „огляду політичного горизонту“.

Не можна сумніватися, що коли італійський уряд вирішив вислати нарешті до Німеччини такого свого представника, як зять Мусоліні, то це значить, що ми стоимемо в скорому часі перед доконанням фактом цілком реального італійсько-німецького співробітництва, яке зрештою, робиться все більше необхідним, з огляду на інтриги Москви, і на все зростаючу небезпеку, що еспанська громадянська війна може перетворитися в величезний міжнародний конфлікт.

Сьогоднішні (9 жовтня) часописи приносять текст ноты, що Москва подала до Інтернаціонального Комітету невтручання в справі Еспанії. Москва загрожує, що коли фашистські держави не заперестануть допомагати еспанським повстанцям, — то вони також почне допомагати еспанському уряду. Так ніби вона досі йому не помагала! В советських часописах чорним на білому написано про кораблі, що возять з Одеси (з нашої голодувучої Одеси!) припаси для... еспанських жінок і дітей (а батьки й чоловіки мають ніби тільки дивитися), про груби міліони грошей, зібраних „добровільно“ на допомогу... тим самим жінкам і дітям... і т. д. Але що, не вважаючи на цю допомогу, повстанці беруть гроші й вже наближаються до Мадриду, то Москва починає натискати на французький соціалістичний уряд та на англійських лейбурістів, щоб рятували зружжя еспанський „народний фронт“. Москві дуже залежить на тому, щоби не допустити до порозуміння між західними державами (Англією, Францією, Італією й Німеччиною), і тому всі їхні заходи живаються з цілком ясною метою викликати загострення та непорозуміння між Італією та Німеччиною з одного боку, а Англією й Францією з другого боку. Згадана аниште також не має іншої мети. Скоро довідаємося, чи вона її досягне. Тимчасом відносини між Німеччиною й Італією затісняються щораз більше.

Евген Овацький, Рим.

— А маєте свідчення на того гнідного коня?
— Я мав та згубив.
— То я боюся купити його.
— Не бійтеся! Присягаюся вам, що той кінь ніколи не був кримінально караний.

ПРИЧИНИ КОМУНІСТИЧНОЇ ЯЗВИ — В НАС

Старокраєві часописи нераз розглядають причини, які большевизують українське село. Всі вони стверджують, що комуністична язва появляється в таких селах і таких околицях, що стоять на низькому рівні національної свідомості. Найбільше загрожені комунізмом є нині Полісся, Підляшшя, а потім Холмщина, себто ті українські краї, які колись були цілком обмосковчені, а нині відгороджені польською владою так званим „сокальським кордоном“ від Львова та Східної Галичини, щоб боронити Боже не закрився до них який проміник освіти, та щоб не дізналися вони „чиї вони діти, ким, за що закуті“.

Безперечно, що освіта має тут багато до діла. Але є ріжні освіти. Ми знаємо, наприклад, що Східня Галичина зі всіх українських земель під Польщею була все найсвідоміша, проте комуністична язва, зараз по закінченню війни, була там так поширилася, що майже здобула домінуюче становище. А в той час на Поліссю, Підляшшю та Холмщині про большевизм мало знали й говорили про нього як про відгомін якогось далекого бою. Низьку комуністичну язву, назагал, Галичині завдало. Тут і там вибухають ще жорстокі розрапки з комуністичними останками, а це тому, що ці останки це „еліта“ большевицької стихії, це вироблені люди в комуністичній ідеології й загартвані у беззаганній боротьбі за впливи.

Щож було причиною, що комуну в Галичині загнано в хлужий кут? Це питання ставлять собі усі легальні українські партії в Галичині. Усі вони хотіли би на нього відповіді: „ми знищили комунізм у Галичині“. Проте вони не мають відваги так сказати, бо це зовсім розминалося з правдою. Комунізм досягнув найбільшого розквіту в Галичині тоді, коли українська найбільша легальна партія У.Н.Д.О. знаходилася на вершці своєї сили. Багато з провідників цієї партії, і то навіть таких, що являються впрот фанатичними противниками українського боевого націоналізму, самі признають, що комуністично-большевицьку язву в Галичині знищили організовані українські націоналісти.

Як це вони зробили? — Всі ми знаємо добре, що кожна нація живе не тільки духовним життям, але і фізичним. Знищивши фізичне життя нації, ми знищимо також й її духовне життя. Окупанти українських земель, включаючи окупантів у Східній Галичині, впроваджують свій кільканадцять-літній панування старалися на всі способи винищити наш народ фізично, руйнуючи його економічно. І ось тому поляки старалися і далі стараються не допустити до цього, щоб наша суспільність розбагатіла. Окрему увагу в цьому напрямі присвячує польська влада українському селу, бо українські селяни становлять переважачу частину української більшості, та фактично є основою нашої нації. Отже польська влада знімає ціну не хоче допустити, щоб селянин набував землю. На тих резервових теренах на українських землях, що знаходяться в посідання поміщиків, польська влада старається насадити своїх колоністів. В наслідок цього серед українських селян, які ніколи не мали забастої землі, тепер повстав катастрофальний голод на землю, а у висліді цього повстала велика матеріальна нужда.

Цей нужди не всіляк усунути (розуміючи це слово буквально) ні Рідна Школа, ні Просвіта, ні навіть кооператива. Школа й освіта можуть тільки навчити, але ще самій нужди не запобігають. Бо що може, наприклад, помігти Рідна Школа чи Просвіта тому нашому селянинові, що має всього два-три морги поля, а десятеро душ в хаті? — Школа може тільки пояснити йому, що він несправедливо скридженний іншою расою, яка наїхала на нашу землю та старається винищити нашу расу, щоб залишити при собі нашу земельні простори. Це, безперечно, вже теж багато. Однак пізнання, кривди ще не є зарадою. Воно не прибавить селянинові землі, цієї головної основи його фізичного існування. Щоб зарадити нужді, Рідна Школа, Просвіта, чи політичні партії, мусять ще навчити селян, як треба боротися за дійсне поліпшення долі.

А ніде правди діти, наші легальні політичні партії цієї практичної поради, цієї реальної освіти, нашому селянинові подати не могли. Вони не могли йому сказати, що однимоким виходом з його положення є тільки національна революція, яка викине наїзників з наших земель. Це вона, створивши свою власну національну державу, задержить наші споконвічні території при наших народах. Та колиб політичні партії це отверто сказали, то їх провідники відразу опинилися за кратами. Тому наші легальні політичні партії мусили про цей одинокий, правдивий вихід мовчати та свідомо, чи несвідомо обдурювати нашу масу обіцянками, що виторгують щось для них на арені польського союму. Та сама польська політика розторочувала раз-у-раз ті „торги“ з такою безоглядністю, що наші широкі маси вже зовсім не вірять в якусь „угоду“ з ворогом та в якісь „торги“.

Большевики в той час відвигали реальні клічі, які, хоч були вгорі пляновані виключно в інтересі московського імперіалізму, всетаки своєю формою були настільки приманливі, що бодай не виключали заздальгидь якоїсь можливості на поправу. Большевики голодили всесвітню революцію, яка переверне догори корінем існуючий лад та на його руїнах створить „інтернаціональний рай“. З цими клічами наші легальні партії з їх дрібнонькою політикою маленьких концесій та торгів на соймовій арені не могли конкурувати. Положення наше було (і далі є) таке тяжке, що широка маса хотіла бодай якоїсь реальної обіцянки на зміну. А наші легальні партії, тому саме, що були легальні, цієї зміни не могли навіть обіцяти.

На цьому тлі зростала большевицька язва так довго, аж доки не зустріла грізного конкурента в особі українських боевих націоналістів, які відвигнули теж реальні клічі (що з огляду на національні почуття були навіть більш динамічні), це є клічі національної революції. Українська маса відразу відчула свою рідну стихію відвернувшись від клічів червоного московського інтернаціоналу, підпорядкувала свій рідним клічам.

Наші легальні партії повинні пам'ятати, що зі своїми клічами вони не можуть конкурувати з клічами большевицми. Одинока сила, що може протиставитися большевизмові, це сила українського боевого націоналізму з його клічами національної революції.

та, ні навіть кооператива. Школа й освіта можуть тільки навчити, але ще самій нужди не запобігають. Бо що може, наприклад, помігти Рідна Школа чи Просвіта тому нашому селянинові, що має всього два-три морги поля, а десятеро душ в хаті? — Школа може тільки пояснити йому, що він несправедливо скридженний іншою расою, яка наїхала на нашу землю та старається винищити нашу расу, щоб залишити при собі нашу земельні простори. Це, безперечно, вже теж багато. Однак пізнання, кривди ще не є зарадою. Воно не прибавить селянинові землі, цієї головної основи його фізичного існування. Щоб зарадити нужді, Рідна Школа, Просвіта, чи політичні партії, мусять ще навчити селян, як треба боротися за дійсне поліпшення долі.

А ніде правди діти, наші легальні політичні партії цієї практичної поради, цієї реальної освіти, нашому селянинові подати не могли. Вони не могли йому сказати, що однимоким виходом з його положення є тільки національна революція, яка викине наїзників з наших земель. Це вона, створивши свою власну національну державу, задержить наші споконвічні території при наших народах. Та колиб політичні партії це отверто сказали, то їх провідники відразу опинилися за кратами. Тому наші легальні політичні партії мусили про цей одинокий, правдивий вихід мовчати та свідомо, чи несвідомо обдурювати нашу масу обіцянками, що виторгують щось для них на арені польського союму. Та сама польська політика розторочувала раз-у-раз ті „торги“ з такою безоглядністю, що наші широкі маси вже зовсім не вірять в якусь „угоду“ з ворогом та в якісь „торги“.

Большевики в той час відвигали реальні клічі, які, хоч були вгорі пляновані виключно в інтересі московського імперіалізму, всетаки своєю формою були настільки приманливі, що бодай не виключали заздальгидь якоїсь можливості на поправу. Большевики голодили всесвітню революцію, яка переверне догори корінем існуючий лад та на його руїнах створить „інтернаціональний рай“. З цими клічами наші легальні партії з їх дрібнонькою політикою маленьких концесій та торгів на соймовій арені не могли конкурувати. Положення наше було (і далі є) таке тяжке, що широка маса хотіла бодай якоїсь реальної обіцянки на зміну. А наші легальні партії, тому саме, що були легальні, цієї зміни не могли навіть обіцяти.

На цьому тлі зростала большевицька язва так довго, аж доки не зустріла грізного конкурента в особі українських боевих націоналістів, які відвигнули теж реальні клічі (що з огляду на національні почуття були навіть більш динамічні), це є клічі національної революції. Українська маса відразу відчула свою рідну стихію відвернувшись від клічів червоного московського інтернаціоналу, підпорядкувала свій рідним клічам.

Наші легальні партії повинні пам'ятати, що зі своїми клічами вони не можуть конкурувати з клічами большевицми. Одинока сила, що може протиставитися большевизмові, це сила українського боевого націоналізму з його клічами національної революції.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНИ“.

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(40)

— Ходить, тату, істи, — сказав Володько...

— Ходить, бо капуста холодне, — додав Василь.

Ів Матвій мовчки і мало. Попов і знов на двір подався. Володько слідував за батьком, пильнував кожного його кроку.

Третього критичного дня Матвій виврався до штабу. Зрания зірвався вітер і мело сіногум. У штабі треба бути „в дев'ять часів“. Але годинники нема, сонце також не світить, тому ранок застав Матвія і Володьку, який разом з батьком не спав цілу ніч, на ногах. Ах, і ніч то була. Володько бачив нераз, як нагай офіцера здіймався над головою вояка. Бачив, як вояк стояв струнко, не смів захищатися і тільки очі та уста вказували що в тій людині є душа і все те, що чинить вираз болю.

І от на місці такого вояка Володько уявляв собі батька. І ще гірше. Там кладуть, знімають штани... Ууу! Хлопець цинив зуби, обертав головою і з уст його рвалися куснями згукми... Ні, ні. Володько піде, пладе, розкаже все... Деж ті пани? Де, в чорта, ті пани? Можеб вони не тягнули його

батька, який ніколиж не був на панському дворі, який навіть не знає, як виглядають ті покої.

Панський двір аж за селом і за долиною. Чогоб туди батько ходив. То тільки його погнало туди нечиста сила, щоб учинити для родини біду.

Ранок. Батько чомусь загорював, не в такій смутній, як минулі дні. Говорить за всякі господарські справи, щоб усе було в порядку, наколиб його задержали, чи що...

Але хіба це Володькові втіха? Мати, мов у воду опущена. Пече картопляні млинці й очі її мокрі. Батько зів кілька.

— Ну, каже, ліпше піду. Ліпше хай прийдеш скорше, як спізнаєшся.

І одягається. Вийшов, не сказавши ні слова, Володько також накинув відоме своє „пальтешко“, що з великого зробилося малим і з нового надто старим. Латки почіплялися до нього, де тільки могли і барви їх — сама невивабільність та суперечність...

Хто знає, куди збірається Володько, і яке кому діло, куди він збірається. Вийшов під ранок і метелицю, виврався через замету, де ливився бать-

ків глибокий слід, на шлях і пішов у напрямку Жолобецького лісу. Вітер пре в спину. Зпереду ледь маячить темна постать — батькова постать. Слід його відразу замітає вітер, хоча Володько широко ступає, щоб попадати чобітьми на ті самі місця.

Чи бачив батько свого послідовника? Хто знає. Він не оглядався. Йшов усе далі по лісу. Вітер напирив йому в спину, прибивав до ніг критого військовою шинелею кожуха.

Ага. Он він оглянувся, обернувся. Видно, таки зауважив, бож став. Володько зупинився також. — Аа-о-у-е... — видно, батько гуккає. Вітер рве на шматочки слова і розсіває, де йому хочеться. Ще й це кричить батько, але сніг, хоч ті його вбій, не розбірає ні одного півслова. Оп батько махає рукою, відвертається і борхатється далі.

Володько, мов тень, волочеться за ним. Матвій шераз оглянувся і йде назад. Тікати? Стояти? Покищо стоїть хлопець і чує: — ве-рр-ни-ся! Кудиж?

Вітер люто шарпає і пре вперед. Здається, колиб пустився та лг на снігову габу — понісеб вихором, мов дубовий лист, просто на чорну лсову стіну.

— Вернися ти, шмаркачу! Куди там полізеши?... Марш мені до дому! Чуєш?... Наказую!

Брав той наказ хлопець, як те останнє, що одно хіба поверне ним — проти вітру, проти метелиці і проти власного сумління — до дому.

Матвій пішов далі. Син його стоїть на місці й дивиться йому в слід. Фі-у-фії!... Ідко і хажо вчїпнївся вітер якоїсь сухої билинки і висвистує беззубим ротом. Он плужаться сірі оберемки. Здалека ні ніг, ні коліс не видно. Здається, щось над землею проти вітру повзе. Щось, видно, надто вперте. Після видно, що то підводи. На них... Хтож має бути на них? Це підводи „земсько-го обозу“, що лаять отут кожний день і під мерзлимим брезентами тягає сюди й туди якісь клумки. Люди повлазля у кожухи, у ваянки, в сибірськї шапки, то й грім їм ніщо. Коні якось тягнуть оті возирька, що нагадують мажї середньовіччя. Шпїці в колесах затинковані багном та зльоднїлим снігом.

Пропустив півз себе земцїк. Далі з лісу виривалися козаки. До чорта, хіба в таку пору верхи їздити. Носи їм померзли, коні борюкаються з вітром. Чи бачили вони Володьку, що ось з боку стоїть чогось і чапить на холоді? Хто там їх знає. Чиж їм до якого там Володька тепер? Кожний щось своє має. А „Володько ось постоїть ще трохи, поки батько не зникне з зору й вернеться.

(Дальше буде).

ДОН ЕМІЛІО МОЛЯ ВІДАЛЬ

Американська преса, подаючи промову генерала Франка до оборонців Альказару, передає такі слова Франка: „Ви є надією й потіхою Іспанії. Ваша епопея переходить епопеєю Сіда. Ви збудували нову Іспанію, ви положили підвалини під нову імперію“.

Відомий англійський автор Карлай писав, що геройство це основа успішного ділення та всяких починів людства. Що фактично світ сильних — це світ героїв, тому обожання геройства не лежить в прикметі людей малих, людей, що „зникли глядіти тільки на свої сади й себе самих“.

Кривава драма нинішньої Іспанії, драма, що нагло нагадала нам Іспанію з часів Філіпа II, Карла П'ятого Ізабелі, Іспанію цитованого Сіда — як ніде інде показала нам правдивість цих простих слів англійського автора про геройство...

Нікербокер, що від самого вибуху націоналістичного повстання ген. Франка й ген. Моля не опускає фронту боротьби, так пише в „Нью Йорк Івнінг Джорнал“: „Фактично еспанський народ перестав цінити життя! Молоді старшини кидаються на дула розпечених скорострільів з окликом: „Віва Іспанія! Уна Іспанія!“ Карлісти й фалангісти скорше згинуть самі, а прапорів своїх не дозволять забрати ворогові. Сіньори й сіньоріти не мають сліз, бо ввесь біль вони втопили в магічному слові: Іспанія!“

І на чолі цієї героїчної Іспанії, що повстала проти Москви й її кривавих сателітів на заході, станув побіч Франка другий невідомий досі воляк, якому не тільки Іспанія, а хто зна чи й не ціла Європа, завдячує спасення.

Це дон Еміліо Моля Відаль, п'ятдесятлітній генерал піхоти... Моля — це фізичний анти-тип Франка. Високий, на цілу голову вищий від Франка, довгі видовжені рамена й вуха... Очі закриті окулярами голова накрита плоским кашкетом кольору какі. Лице широке, такої ширини, що чоло. Це тип англо-саксона.

Однак хто пильно глядить в цю просту постать, без вишуканих манер, цей напевно, як каже Нікербокер, відчує цілу глибину його внутрішнього життя, бо за фасадом змимого чола вібрує жива душа, повна таємниці та перенята великою місією...

Моля — уроженець Баскії. Цей Баскії, з якої вишшов колись великий завойовник духа, Гнат Льюйоля. І саме хрестоносний похід проти нечистивих почав Моля з гарнізону Пампелюни, де колись Льюйоля, втративши ногу у битві з французами, одержав дозволення від папи Павла III. — оснувати відомий релігійний чин.

Хто зна, чи не ці історичні ремінісценції приневолюють Молю збройним чином ратувати втчину перед погубою?

Моля був губернатором Пампелюни (столиця провінції Навари), коли більше вищко-масонський уряд з Мадриді доконав злочинного морду на особі дон Хозе Кальва Сотельо. А знаною річчю, є що злочасний Азана казав усунути цього великого патріота при допомозі поліції, червоних преторіанів.

Холодна кров Моля видержання моменту хто зна, чи не причинилися до його успіху, бо ген. Моля розчислюваний був на тих, що урядові вірні, одним словом, віддалий републиканському режимові.

Бо справді, ген. Беренгер наслідник Прімо де Рівери у довірі поручає Моля дирекцію

Локкі для Вас

— Це є Легке Курення!

ВЕЛИКА АТРАКЦІЯ — охорона горла! Ви можете кричати аж до хрипоті — ви не викурите се-бе до хрипоті! Бо Luckies, легке курення, є "Toasted". Це є ваша варта проти подразнення горла. Отже, по-сигайте по Lucky... легке курення!

Luckies — легке курення

З БАГАТОГО, ЦІЛКОМ-ДОЗРІЛОГО ТЮТЮНУ — "IT'S TOASTED"

Ваше Горло Затримане Чистим Для Акції!

Куріть Luckies один за другим й ваше горло тримається чисте, ваш голос тримається чистим. Бо Luckies є легке курення! Це є тільки Luckies, що дають вашому горлові охорону подавану через "Toasting". Отже зробіть вашим вибором легке курення і тоді куріть один за другим, а вони встаки будуть добре смакувати — ваш рот буде смакувати чистий. Бо Luckies є легке курення — зроблені з вибраних середніх листків... найвищих цінних листків... а тютюнів "Сметанки з Врожаю"!

БЛИСКАВИЧНІ ВІСТІ! 25 Вигравців в Одному Тижні Забули Підписати Іх Імена

Багато людей, в їх посмісці відраділи Іх вступні заяви в Ваш Lucky Strike "Coincidence", забували підписати Іх імена. Тільки в одному тижні 25 виграшів не отримали Іх нагород тому, що ми не знаємо кому вислати Іх. Чи ви вступили вже? Чи ви виграли ваші розкішні Lucky Strikes? В повітря в музику. Наставте радіо на "Your Hit Parade" — в середу і суботу ввечері. Слушайте, судіть і порівняйте ті тони — тоді спробуйте Ваші Lucky Strike "Coincidence". І не забудьте підписати ваше ім'я. І якщо ви вже не курите Luckies, купіть пачку сьогодні. Можливо, що вам бракувало чогось.

державної безпеки, тоді, коли ген. Франко був висланий на канарійські острови, ген. Голед (розстріляний червоними) на Балеари. Навіть тоді, коли вже кружляли поголоски про „пронунсіаменто“ (повстання) ген. Моля не кидав і тіни будьякого підозріння. Однак першого дня вибуху повстання — це Моля, що рішуче виступає зо своїм гарнізоном проти мадридського уряду. Це Моля, тоді, коли ген. Франко організує еспанське Мароко, творить національну „юнте“ (уряд) в Бургосі, місці, де спочивають мощі великого освободителя Іспанії — Сіда Кампедора! Це Моля, будучи на чолі державної поліції за часів монархії, знав, як ніхто краще, всі таємниці революційних сил, він знав рівночасно всі пружинки революційної машини. Хто зна, чи не ці історичні ремінісценції приневолюють Молю збройним чином ратувати втчину перед погубою?

жав облогу Сан Себастьяну аж шістьдесят три дні... В Іруні, коли здавалося, що національні війська не зможуть подолати ворогів, Моля категорично приказує: „Здобути Ірун або вмерти!“ Ірун падає, Сан Себастьян падає... Ген. Моля не могли зрозуміти ні Азана ні інші Керенські. Коли його полки піднесли клич „Pro aris et focis“ („за землю й огнища“) на вір латинський проти варварства Москви й Азії, Азана вірив, що Моля був, так як він, амбітний авантюрист та матеріяліст, тому на посміх запропонував йому теку міністерства війни. Однак Моля по військовому відповів: „Убиваючи Кальва Сотельо, мадридський уряд перекинув на себе руку“. Ген. Моля — це людина порядку й посвячує все для порядку. Увійшовши в Бургос, він проголосив: „Я даю годину часу, щоб всі робітники пішли до своєї праці“. І справді, ціле життя почало плисти нормальним руслом. Моля підчеркує скрізь, що в нього, „реbelіянта-вархола“, панує моральний спокій та дисципліна духа й обовязку супроти нації та її історії. Чи можуть так сказати про себе „легальний уряд“, вибраний „демократичним порядком“, такі Азани, Лярго Кабалери? Ті, що на міністра закордонних справ поставили такого типа, як Алварез дель Вайо, що, будучи амбасадором в Мексику, писав книжки для шкільних дітей, де між іншим писав таке: „Мала дитино, ти не повинна мати пошанування для твоїх родичів, бо вони те-

бе зачали в моменті низької пристрасти; ти повинна їх цілим серцем ненавидіти“. Моля не менший дипломат як стратег. У його армії можна знайти регулярних військових, горожанську сторожу, мароканських легіонерів, ген. Франка, фалангістів сина Прімо де Рівери, карлістів (монархістів) та звичайних селян. Це показує, що Моля своєю силою духа та зручною тактикою зумів очолити ці ріжні елементи для одної ідеї. „Іспанія мала вмерти“ — сказав Моля одному французові, — однак вона не хотіла й це причина, що я повів гарнізон Пампелюни, що був колись запорою проти маврів — проти червоних! І цілий світ це розуміє. В дні, коли відділи ген. Моля побідно заткнули золоточервоний прапор свій на мості Бегобі (французька границя) з подвійними окликами: „Хай живе Іспанія“ і „Хай живе Франція“, — в Мадриді „президент“ Азана вручає всю владу до рук злочасного Лярга Кабалери, „еспанського Леніна“. І так Іспанія мала за ворожбою Леніна, — стати другим большевицьким краєм в Європі... Не велике щастя так не сталося. З протиставлення тих двох фактів виходить, що Іспанія, маючи таких людей як Моля й Франко, на час станула до самооборони перед азійським Молохом — Москвою... Цілком зрозуміло, що чин Моля та Франка — це хрестоносний похід... Франко й Моля підняли цей важкий хрест боротьби, щоб вирвати маси

з примари марксісько-московського доктринерства й невірливства. Щоб розкрити обличчя таких „реформаторів“ суспільності як злочинний Лярго Кабалери, що патронує у своїй палаті садистичним оргіям над безборонними жертвами. Хоч діло, почате Франком і Молею ще не скінчено, то в даному моменті — це велика перемога хрестоносців. Ті два спасителі Іспанії як ніхто інший — зрозуміли значіння одної фрази в французькій конституції з 1793 року: „Повстання є найпершим і найсвятішим з обовязків“. Це альфа й омега комунізму. Відомий провідник бельгійських націоналістів та шеф Рексу, Леон Дегрель, парафразуючи цю девізу, сказав, що „повстання — це останній обовязок“. Однак в Бельгії й Франції ще можна собі дозволити такі філософії. В Іспанії, де вже володіли не Азани й Ка-

балери, але полпред СССР — Розенберг, „журналіст“ Колецов, Михайлов, Фукс (творець еспанського союзу залізничників!) та відомий пес Комінтерну Беля Кун, — було залізно. Колись один папа (Пій П'ятий) у візях бачив страшні бої під Лепантом, де проти себе ставали західна цивілізація й варварський завойовницький схід. Еспанська дія на тлі нашої доби — це зудар Європи й проти-Європи, очоловленою все Москвою чи її „татарськими людьми“, Комінтерном, „народнім фронтом“ чи П. Інтернаціоналом! Не скажемо забагато, коли потвердим, що на чолі цієї Європи проти оріенту станув, побіч героїв Альказару й Овільеда, побіч Франка й Квієпо дель Лляно, Еміліо Моля Відаль, мовчазний потомок великого Льюйоля! М-р Володимир Душник.

З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

НЮАРК, Н. ДЖ. Свято в честь нашого високого заслуженого диригента і композитора проф. Олександра Кошиця. З нагоди 40-літньої музичної діяльності проф. О. Кошиця відбудеться в його честь Великий Ювілейний Концерт, який влаштувають зеднані українські хори ньюйорської округи, якими проф. Кошиць управляв на двох концертах. Ювілейне свято відбудеться в Нюарку, Н. Дж., в неділю 27 грудня 1936 р., в найбільшій залі міста: Kruger Auditorium, 25 Belmont Ave., Newark, N. J. Тому, що цей концерт є для всього українського громадянства за округ Нью Йорку і Нью Джерзі, просимо в тих місцевостях стриматися в той день від влаштування якихнебудь імпрез. Ювілейний Комітет.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ. ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Примірне весілля. Дня 18. ц. м. відбулося вінчання Ольги Великанович, дочки Дениса, члена У. Н. Союзу, з Генриком Маркватом, котрий, хоч з походження німець, пішов за бажанням своєї судженої й згодився, щоб весілля відбулося в українському звичаю. Вінчання давав український священник о. Лотонович з Брукліна. Весілля ввечеря і забава відбулася в українській галі, Лайонс Гол, в Озон Парку. Підчас вечері, з огляду на багато присутніх німців, староста сказав коротку промову по англійськи і в ній пояснив, що в українців є багато весільних звичаїв, які вони деколи поминають, а деколи ні. Але є один звичай, якого вони ніколи не минають, а це звичай збирати при весільній забаві збірку на якусь корисну, народню ціль. Після цього він сказав ще пару слів по українськи та завізвав присутніх гостей, щоб зложили якісь жертви на рідну школу тут в Америці і в рідному краю. Старостини пані Цісик і пані Супек перейшлися поміж гостей і збрали \$18. З цих грошей призначено \$10 на Рідну Школу в старому краю, а \$8 для тутешньої української школи в Озон Парку. \$10 переслано через Об'єднання на призначену ціль, а \$8 передано тутешньому шкільному комітетові. В. Цісик.

ПОШАНЮЮТЬ ГЕН. В. КУРМАНОВИЧА.

Старанням Українського Громадянського Комітету для вшанування 60-літнього ювілею гін. Віктора Курмановича відбудеться Святочна Академія з участю самого ювілята у Відні дня 5. грудня 1936, в годині 8-мій ввечері, в залах Українського Клубу (Банкгассе 1). Побажання і привітні письма просимо слати на адресу: Українське Академічне Т-во „Січ“ у Відні I. Банкгассе 1.

Ціле щастя.

Чоловік: То страшно! Уяви собі, що банк, у якому ми склали наші ошадности, збанкрутував. Жінка: Ціле щастя, що касові книжечки маємо в себе вдома. У суді. Малий Івась станув у суді як свідок. — Як називається? — питає суддя. — Іван Пухналь. — Скільки маеш літ? — Десять. — Релігія? — Добра, прошу пана судді.

Table with 2 columns: Title and Price. Includes books like 'ГІРКІЯ ТО СМІХ', 'ТОВАРИШІ УСМІХУ', 'СТРАШНА ПОМСТА', 'МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК', 'ПІД ПРАПОРИ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО', 'ГРЕМИТЬ', 'ЗОРІ СВІТ ЗАПОВІДАЮТЬ', 'СОНЦЕ В ЧИГРИНІ', 'СТЕПОВІ Оповідання', 'СИН ЗЕМЛІ'.

Платне Політичне Оголошення. Платне Політичне Оголошення. Платне Політичне Оголошення.

1776-1936

„В 1776 боротьба велася за демократію в оподаткуванні. В 1936 році ця боротьба ще далі ведеться“.

Хто це сказав?
Френклін Делано Рузвельт це сказав.
Треба ствердити, що Френклін Делано Рузвельт мав слушність, повну слушність.

Боротьба нині ведеться за демократію в оподаткуванні так само, як в 1776, коли бостонці викинули чай короля Юрія в море, бо цей чай був занадто обложений податками. Однак пан Рузвельт є хитріший і більш винахідливий ніж був король Юрій. (Ми мусимо пам'ятати, що король Юрій був несповна розуму). Податок на чай це був податок на люксусовий продукт, люди могли викинути чай і проте жити. Чай не був кончею. Пан Рузвельт знає, що батьки і матери не виалють молока до каналів, бо їх діти мусять мати молоко, щоб жити. Пан Рузвельт знає, що ми не можемо знищити хліба, бо ми мусимо жити. Пан Рузвельт знає, що нам нічого не лишається, тільки платити по два центи податку на кожний 10-центовий бохонець хліба і два центи на кожну квартиру молока.

В 1776 американський народ бунтувався проти податків на люксусові продукти. Чи в 1936 році народ згодиться, щоб оподатковувати так тяжко продукти необхідні для життя?

Ні, Американський народ викине в море політику „Нового Ладу“ так само, як в 1776 році викинув чай короля Юрія.

ЛЮДИ В 1936 ГОЛОСУВАТИМУТЬ НА РЕПУБЛІКАНСЬКУ ПАРТІЮ, ЩОБ ЗАДЕРЖАТИ ДЕМОКРАТІЮ В ОПОДАТКУВАННІ.

ЛЮДИ В 1936 БУДУТЬ ГОЛОСУВАТИ НА АЛЬФРЕДА М. ЛАНДОНА, БУДУЧОГО ПРЕЗИДЕНТА, ФРАНКА НАКСА, ЗАСТУПНИКА ПРЕЗИДЕНТА, ВІЛЛЕМА БЛЕЙКЛЕЯ, Губернатора НьюЙорського Стейту і на цілу РЕПУБЛІКАНСЬКУ ЛІСТУ.

ХОРИ! — СОЛІСТИ!

В книгарні „Свободи“ можете дістати нові твори
М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО
(пісні Українських Січових Стрільців)

- I. том: СОЛЬОСПИВИ на середній голос \$.75
 - II. том: Пісні на МІШАНИЙ ХОР (партитура) 1.00
 - III. том: Пісні на ОДНОРОДНИЙ ХОР (на дівочі або мужеські голоси) .75
- На кожний концерт надається вам сильна і дьора пісня (на мішаний хор, „Живи, Україно!“) .25

Пісні Лемківщини, Закарпаття, Полісся і інші твори М. О. Гайворонського на хор і скрипку можна дістати в книгарні „Свободи“:

“СВОБОДА”

81-88 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЗАЙВО

Зовсім зайво вдатися до знижуючої ціну погребника, котрий з власної волі продумує над низькою ціною.

Наші услуги можна дістати таксамо дешево (на ділі дешевше), як в інших, а кожний матиме те розуміння і вдовольнення, що дістав услугу найліпшу, яку лише можна дістати.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

Батько. — Слухай, Івасю, ти думаєш, що я караю тебе для моєї приемности?
Синюк. — Коли тато роблять це не для своєї приемности, то для чийої?

— Кожна весела річ має свою тін! — сказав зять, як йому предложили рахунок за похорон тещі.

ЗИЗ ОЧЕЙ І ЙОГО ЛІКУВАННЯ

Серед очних недуг на першому місці стоїть зиз, чи, як його звуть по медичному, страбизм. Зиз, або страбизм, захоплює одну, або дві очі кулі й там, де він появиться, він надає обличчю своєрідного, вдаряючого вигляду. Особливо негарно вдаряє зиз, коли є в молодих дівчат. Він шпетить красу їх лиця.

Стара медицина майже не боролася з цим недомоганням, а тих операцій, якими нині послуговується медицина, вона навіть не знала.

Причини зиза появляются найчастіше в дитячому віці, від 1 до 7-го року життя, а то тому, що в більшості випадків зиз є дідичною хворобою. Механічна причина зиза міститься в тому, що один з мускулів, що регулюють положення очної кулі, є довший, або коротший від другого. Часами це вкорочення мускула наступає внаслідок нервного подразнення. В цьому останньому випадку до лікування зиза треба відступити з нервного боку, та лікувати треба нервну систему чи то гідротерапією, себто лікуванням водою, чи електрикою, чи бромовими препаратами, або люміналем. Таке лікування довший час й воно повинно вестися під опікою лікаря, котрий назначає дози лікарства, беручи в рахунок характер недуги та індивідуальні здібности даного організму.

Однак у випадках нервового зиза також окуляри часто дають дуже добрі результати. В тих випадках, де параліз мускулів повстає на нервово-

му ґрунті, робиться операцію і частини здорового мускулу переносяться на місце спаралізованого. Але нервовий зиз буває дуже рідко. Найчастіше зиз появляється як наслідки оддичення.

Тесерішья наука очей ділить зизу на два роди: збіжний і розбіжний. Малі форми зизів можна справляти окулярами, а більші, в яких очі значно сходяться, або розходяться вирівнюються шляхом операції. Перший рід лікується запусканням атропіни до ока й уживанням призматичних скел, котрі виправляють зір. Часом лікують його також відповідною очною гімнастикою. Але лікування призматичними скелами і гімнастикою приймаються тільки у таких випадках, в яких зиз не є дуже великий, та коли очі кулі відклонені від себе не більш як 15 ступнів. Коли зиз переступає це відклонення, то годі вже потрібна операція, яка продовжує, або вкорочує дані мускули. Це виконується в той спосіб, що пересаджується кінець мускула на ближче або дальше місце. Така операція може вдереводити тільки очний спеціаліст, а не оптометрист, і вони не є страшні та майже все дають гарні наслідки. В деяких випадках треба що операцію повторити, себто ще раз продержити, або вкортити нерва. По операції звичайно приписується окуляри.

Люди звичайно дивляться на зиза як на недугу, що не має ніякого впливу на зір. Але медичні досади показують, що від сильного зиза, як теж від слабого, коли він довго триває, появляється заник здорових нервів. Це може довести до сліпоти одного ока. Цей заник зору повстає тому, що одно око є вічно нечинне і від нечинности заникає змисл зору. Тому не треба легковажити зиза, а треба його лікувати. Особливо не можна легковажити зиза в дітей. Операції в дитячому віці переходять легше й успішніше ніж у старих та не лишають ніякого наслідку.

Д-р С. В. Сухомлин, Шікаго, Іл.

На полюванні.

— Чому не стріляєте до тих птахів. Стріляйте!
— Ні, дякую.
— Чому?
— Бо приглядаюся тим птахам уже кілька хвилин...
— І що?
— І боюся, що задовго літають, то можуть бути неспіві.

Учитель (вказує пальцем на мапу): Петранчук, де є Ямайка.
Ученик: У мого батька в креденсі.

ЧИ У ВАШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ Є ТАКІ ШКІЛЬНІ КНИЖКИ?

ЯК НЕМА, ТО ЗАМОВТЕ НА НАСТУПНИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“:

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука 40 ц.
- (Маємо лише нове видання першої витанки М. Матвійчука з 1935 року).
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для II класу) М. Матвійчука 45 ц.
- ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для III класу) М. Матвійчука 60 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для IV класу) М. Матвійчука 75 ц.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей у чотирох частях з дуже гарними ілюстраціями М. Фартуха: КИЇВСЬКЕ КНЯЗІВСТВО; ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА; КОЗАНЩИНА; УКРАЇНА В НЕВОЛІ. Це надзвичайно добре видання для читки в школах і для дітей. Кожна книжка коштує 20 центів. Ціна за всі чотири книжечки разом 75 ц.

КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 50 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.
ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ з багатьма малюнками і картою, С. Рудницького 75 ц.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії, уложив о. І. Рудович 85 ц.
БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ старого і нового завіта, о. д-ра Я. Левинського 85 ц.
БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії, о. С. Біленького 85 ц.

ХРИСТІЯНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях, о. С. Біленького 50 ц.
РУХОВІ ЗАБАВИ. Декотрі мають пісні 20 ц.
ВЕСЕЛА БАНДУРА, співаничок з нотами 20 ц.
МАЛИЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей, видання „Світ Дитини“ 25 ц.

СЕРЕДЧЕРНІЙ ВІНОЧОК. Визання святочних базилей для українських дітей: На іменини або уродини матери, батька, дідуся, бабулі, тети, стрийка, вуйка, сестри, брата, вчительки, товаришки. Також новорічні, дедикодні і різдвяні побажання. Писемні привітти на Св. Матері і декламації 35 ц.

МАЛИЙ ДЕКЛАМАТОР, збірка віршів до декламацій на всій національній й шкільній святі та обходи. Підбрав і впорядкував М. Тарацько. Видання „Світ Дитини“ 25 ц.

МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками: диктати, аразки, горірок, сідце висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Д-р К. Кисельський. Ціна 65 ц.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма, М. Матвійчука. Ціна 75 ц.

“СВОБОДА”

81-88 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ДВІ МАМИ.

— Не люблю, коли мою дитину цілують чужі.
— Я також, однак нічого не можу порадити на те.
— Чому? таж вистане няньці наказати, щоби пильнувала дитини!
— Так, однак моя донечка має девятнадцять літ!

ДОБРИЙ ЛІКАР.

— Забороняю вам рішучо курити папіроси. Колиж ви таки не можете відзвичайтис від курення, то можу дати вам адресу іншого лікаря, який вам дозволить курити.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

З хвилиною, як чотири чоловіки-леопарди втягнули білу дівчину до села, їх обскочило довкруги плюгаве жіноцтво тих дикунів. Воно з криком і вереском простягло руки до дівчини, щоб розірвати її на шматки. Тих диких жінок стримували такі самі чорні, й деколи вони брутально відтучували їх другим кінцем своїх спис.

Так перейшли вони ціле село. На другому кінці села ця група віднайшла купу наскиданого хабазья. Здержавшись біля нього, вони почали відкидати хабазья і по хвилі відпорпали отвір, що провадив у підземелля. Вони вступили у це підземелля і так йшли у темноті добру хвилину, аж доки не прийшли над беріг ріки.

Там вони знайшли човен. Втягнули дівчину до човна й самі усівши в нього, вони бистро подалися вниз ріки. По обох боках ріки стояли старезні, понурі дерева, з яких звисали довгі коси різного хабазья. На берегах лежали мов колоди крокодили. Час до часу вони занурялися у воду й переорювали попереk ріку.

В деяких моментах човен наїздив на цілі громади цих огидних плазунів. Вони зчиняли тоді такий шум, що поверхня води оберталася у піну. Деякі з них виставляли свої голови понад воду і отвірали свої широчезні пащі. Дикуни не звертали великої уваги на них, тільки гребли все далі і далі.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСИЧНИК продає ГРЕЧАНИЙ МІД, 5-фунтова бляшанка 80 центів. Голоситься по ґуртовий опуст на адресу: 251-2

WASYL OKREPKI
Star Road, Newark Valley, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Уражкові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в невіді рано від 10 до 12.

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ.

Біль в руках, ногах, кряхт, змино в ногах, а поза шкоро як би мурвалі лезави, ті недуги уступають по ужиттю „SORKO“. Сортік коштує \$4.00. Надійність вислайте разом з замовленням на адресу: 221-

CH. LOZINSKI, Dept. S,
2325 N. Mulligan Ave., Chicago, Ill.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1937 РІК.

Бид найгарнішої частини золотавого Кнева, столиці всієї України, над Дніпром.

Величина календаря 15x20 в прекрасних фарбах, календарієм великий 3%x15. Всі свята зазначено червоно, кожний день подає імя святого, пости зазначені рибобою і на кожній картці є спогади історичні.

Цей календар буде прикрасою з кожній одній українській хаті.

Ціна одного календаря з перешкокою 25 ц., 5 за \$1.00, 12 за \$2.00, 25 за \$3.75, 50 за \$7.00, 100 за \$12.50. Маємо на складі багато інших календарів до вибору.

Агенти і скеларі хай пишуть по каталог до: 204-

UKRAINIAN BAZAAR,
2248 Grayling Ave., Detroit, Mich.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ-ІОРКУ І ОКОЛИЦІХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2565

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2565.

ЦЕРКОВНО-НАРОДНИЙ СПІВАНІК

під нотами на три і чотири голоси, зібрав і уложив о. Віктор Матюк.

ЧАСТЬ I: Пісні перед і по науці і 24 пісень зі св. Литургії. ЧАСТЬ II: Тропарі і Кондаки Воскресіння від 1. до 8. гласу; Прокімени Литургійні від 1. до 8. гласу; Пісні із Вечірів; Пісні з Утрени. ЧАСТЬ III: Пісні великого поста; на Великдень з воскресної Утрени; Пісні на Празники Господні; Богородичні; Святих; Коляди.

Це є дуже практична книжка для дякоучителів. Друк нот є дуже чийкий. Ціна \$1.50.

Замовлення на С. О. Д. не висилаємо. Пишіть до:

“СВОБОДА”
81-88 GRAND ST., P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

Ви обвинувачені, що вкрали дванадцять ложок із китайського срібла з готелю. Що можете подати на свою оборону?

— Я онукався, пане суддя, бо думав, що вони зі широго срібла...